

KIM En Joong *Dominicaan en kunstenaar*

Onlangs opende in de basiliek van Koekelberg de Kardinaal Danneelsruimte. In een van de gaanderijzalen is voortaan een overzicht te zien van het werk van de Zuid-Koreaanse kunstenaar en dominicaan KIM En Joong, meteen de bekroning van de jarenlange vriendschap tussen de kunstenaar en de kardinaal.

‘Ik voel me tegelijk boeddhist, confucianist en christen’

Erik DE SMET

In zijn witte habijt en met zijn statige tred doet pater KIM ons denken aan een oude meester uit een Aziatische kungfufilm. Zijn ogen lichten op als we hem vertellen dat zijn grote werken met kleurrijke abstracte vormen ons doen denken aan de kalligrafieën die vaak Aziatische tempels versieren. „Je hebt gelijk, ik voegde er gewoon kleur aan toe”, zegt hij. „Mijn werk is een hommage aan de kleur, want licht en kleur komen van God.”

–U bent een bekeerling. Hoe gebeurde dat?
Mijn jeugd in Korea was getekend door veel lijden. Ik ben geboren in 1940, tijdens de Japanse bezetting, en groeide op tijdens de Koreaanse oorlog die van 1950 tot 1953 mijn vaderland verscheurde. Wat leden we toen honger! Tijdens mijn dienstplicht, begin jaren 1960, aan de grens met Noord-Korea, werd ik vaak geplaagd door duistere gedachten. Opgeleid als tekenleraar, kon ik gelukkig aan de slag in een kleinseminarie. Dat ik daar als niet-christen werd aanvaard, trof me. Onder Koreaanse protestanten lag dat toen wel anders. Ik werd opgevoed in de tradities van het confucianisme en het boeddhisme en vóór mijn doopsel had ik niet het minste begrip van de ene God. In de Koreaanse traditie heeft immers elke berg z'n eigen god. Vandaag voel ik me tegelijk confucianist, boeddhist en christen. Ik houd nog steeds van de oosterse religies en moraal, maar ze bezitten niet de verlichting van het geloof. In het katholicisme trok me vooral het sacramentele aan. In het vieren van de eucharistie ervaar ik de aanwezigheid van de levenden en de doden.

–Klopt het dat u zelf uw ouders doopte?
Thuis was ik de oudste zoon en mijn ouders brachten grote offers door me te laten studeren en naar Europa te laten vertrekken. Tegenwoordig is Zuid-Korea een rijk land, maar in de jaren na de oorlog was het bittere ellende. Toen ik naar Europa vertrok om te studeren, koesterde ik al in mijn hart het verlangen priester te worden. In 1970 trad ik in Zwitserland in bij de dominicanen en in 1974 werd ik tot priester gewijd. Mijn ouders wisten er niets van. Telefoneren deed ik nooit, schrijven geregeld. Pas na mijn wijding reisde ik terug naar Korea, maar ik was be-

Pater Kim En Joong bij zijn werk in de Kardinaal Danneelsruimte in de basiliek van Koekelberg. © Frank Bahnmüller

schaamd en droeg pak en das in plaats van mijn habijt. Toen mijn vader vernam dat ik gewijd was, reageerde hij wanhopig. De oudste zoon die geen gezin sticht! Dat ligt in de Koreaanse cultuur gevoelig. Christelijke vrienden bemiddelden en uiteindelijk zeiden mijn ouders dat ook zij mijn weg wilden volgen. Waarop ik hen mocht dopen. Dat was pure genade. Een schitterend geschenk, dat ik niet verdiende.

„Ik ben het eens met de schrijver Dostojevski: schoonheid kan de wereld redden”

–U bent dominicaan, een predikbroeder. Is kunst maken voor u een vorm van preken?
Dat vind ik hoogdravend klinken. In de dom in Naumburg, in oostelijk Duitsland, werd boven het altaar een drieluik van mijn hand geïnstalleerd. Moest ik daar preken? De stilte is immers de leermees-

ter van de predikheren. Bovendien ben ik het eens met de Russische schrijver Fjodor Dostojevski: schoonheid kan inderdaad de wereld redden. In 1988 was ik in het toenmalige Leningrad, in het beroemde museum Hermitage, waar ik *De Maagd met kind en de heiligen Dominicus en Thomas van Aquino* van de hand van de middeleeuwse dominicaan Fra Angelico bewonderde. Gezeten voor dat werk – ik wilde me eigenlijk op de grond gooien, maar dat durfde ik niet – bad ik voor vrijheid van stad en land. En kijk, het jaar daarop heette de stad opnieuw Sint-Petersburg en mocht ik met een tentoonstelling in Moedertje Rusland een hommage brengen aan de orthodoxe middeleeuwse iconenschilder Andrej Roeblov. Ik, een katholieke kunstenaar en bovendien een priester! Kunst is mijn missie. Met de werken in de basiliek van Koekelberg wil ik niet enkel kardinaal Danneels eren, maar ook een teken van hoop geven aan jullie land na de aanslagen.

–U schildert een rozenkrans of Jezus' leven, maar herkenbare vormen zijn niet te zien. Wat wil u met de kleuren uitdrukken?

De onzichtbare wereld. Dominicaan-zijn is getuigen van de waarheid. En de waarheid maakt vrij. Het is me te doen om de transfiguratie, de innerlijke gedaanteverandering. De sleutel daartoe is de religieuze ervaring. Sint-Columbanus zei dat je Christus in je hart moet schilderen, want dat je anders riskeert Hem af te beelden als een schurk.

–Hoe zou u uw vriendschap met kardinaal Danneels omschrijven?

Kardinaal Godfried Danneels is mijn spirituele meester! Ik bewonder zijn verstand, zijn discretie, zijn kennis van literatuur en muziek. Eerlijk, er zijn weinig kardinalen zoals hij. Ik mag zeggen dat ik behoor tot zijn geestelijke familie. We werkten vaak samen aan boeken: hij de teksten, ik de illustraties. Toen ik hem zag signeren, merkte ik pas de kwaliteit van zijn handschrift. „U bent voorwaar kalligraaf!”, riep ik uit.